

5 – 15
Nordisk skjema for utredning
av barns utvikling og atferd

Dette skjema belyser detaljert en rekke ferdigheter og atferd hos barn. Barn er forskjellige. Det innebærer at deres ferdigheter på forskjellige områder og hvordan de handler og oppfører seg varierer mye.

For å få et så fullstendig bilde som mulig av ditt barn ber vi deg fylle ut hele skjemaet. Gi gjerne egne kommentarer!

Barn fungerer ulikt i ulike aldre. **Angi hvordan du oppfatter at ditt barn fungerer sammenliknet med jevnaldrende barn.**

Marker med et kryss i hvilken grad (**stemmer ikke - stemmer iblant – stemmer bra**) spørsmålet/ påstanden stemmer med hvordan du vanligvis oppfatter barnet ditt. Angi "**ikke besvart**" til høyre hvis spørsmålet ikke er relevant på grunn av barnets alder.

Barnets for-/etternavn: _____

Født: _____

Skjemaet er utfylt av: _____

Utfylt dato: _____

Bruken av dette skjemaet forutsetter at den som scorer har kunnskap om barns normale og avvikende utvikling, samt grunnleggende kunnskaper om hvordan individuelle forskjeller kan kartlegges ved hjelp av psykologiske tester (psykometri). Skjemaet har til hensikt å belyse foreldrenes oppfatning av sitt barns sterke og svake sider innen en rekke utviklingsområder. Det skal ikke bare brukes i den hensikt å sette en diagnose.

Copyright:

Björn Kadesjö, Göteborg, Lars-Olof Janols, Uppsala, Marit Korkman, Helsingfors, Katarina Mickelsson, Helsingfors, Gerd Strand, Oslo, Anegen Trillingsgaard, Århus, Christopher Gillberg, Göteborg.

Kopiering til eget bruk er tillatt

Grovmotorikk, Hvordan barnet bruker kroppen sin i forskjellige aktiviteter:

1. Har problemer med å lære seg nye motoriske ferdigheter som sykle, gå på skøyter, svømme.
2. Har problemer med å kaste og ta imot ball.
3. Har problemer med å løpe raskt og smidig.
4. Har problemer med/likes ikke å delta i gruppeaktiviteter som fotball, håndball.
5. Har usikker balanse, har for eksempel problemer med å stå på ett ben.
6. Snubler og faller lett.
7. Er klønete eller lite smidig i sin bevegelser.

Finmotorikk, det barnet gjør med sine hender:

8. Liker ikke å tegne, får ikke til å tegne ting andre forstår.
9. Har problemer med for eksempel å bygge med klosser, sette sammen ting.
10. Har problemer med å helle vann i et glass uten å søle.
11. Søler ofte på klærne eller bordet når han/hun spiser.
12. Strever med å bruke kniv og gaffel.
13. Strever med å kneppe knapper, knyte skolisser.
14. Har problemer med å bruke blyant (trykker for hardt, skjelver)
15. Har ikke utviklet klar handdominans, dvs er verken klart høyrehendt eller venstrehendt.
16. Skriver sakte og klønete.
17. Har umodent blyantgrep, holder blyanten på en uvanlig måte.

Gi gjerne eksempler på motoriske aktiviteter som du synes barnet ditt klarer bra:

Barnets evne til å være **oppmerksom** eller **konsentrert** om ulike oppgaver eller aktiviteter:

18. Er ofte uoppmerksom på detaljer eller gjør slurvfeil.
19. Har problemer med å holde oppmerksomheten om oppgaver eller aktiviteter.
20. Det ser ut som han/hun ikke hører etter når man snakker til ham/henne.
21. Har problemer med å følge instruksjon og å fullføre oppgaver.
22. Har ofte problemer med å organisere arbeid med oppgaver og aktiviteter.
23. Blir fort sliten eller unngår oppgaver som krever mental anstrengelse.
24. Mister ofte ting som trengs for forskjellige aktiviteter.
25. Blir lett distraheret eller forstyrret (for eksempel av uvedkommende lyder som at andre som prater, biler som kjører forbi etc.).
26. Er ofte glemsk i hverdagssammenheng.

Barns konsentrasjonsevne varierer ofte ganske mye. Beskriv gjerne situasjoner/forhold der ditt barn klarer å konsentrere seg godt:

Barnets **impulsivitet** og tendens til å bli **altfor aktiv** eller **altfor passiv**:

27. Er stadig i bevegelse (snur og vender på seg, trommer med fingrene, plukker på noe etc).
28. Har problemer med å sitte stille på stolen (snur og vender på seg, reiser seg opp og går).
29. Løper ofte omkring, klatrer og klenger mer enn det som er passende for situasjonen.
30. Har problemer med å leke stille og rolig.
31. Er stadig i "full fart". Det blir ofte altfor høyt tempo i det han/hun gjør.
32. Snakker uavbrutt.

33. Buser ut med svar før spørsmålet er ferdig stilt.
34. Har problemer med å vente på tur (i lek, ved måltider etc.).
35. Avbryter ofte andre eller trenger seg på (for eksempel i andres lek eller samtale).
36. Har problemer med å komme i gang med oppgaver/aktiviteter.
37. Har problemer med å avslutte en oppgave/aktivitet, blir ikke ferdig samtidig med de andre.
38. Er ofte i sin egen verden, dagdrømmer.
39. Virker langsom, treg eller energiløs.

Barnets evne til å **planlegge** og **organisere** det som skal gjøres:

40. Ser ikke konsekvensene av sine handlinger, innser ikke hva de kan føre til (for eksempel klatrer på farlige steder)
41. Har problemer med å planlegge hvordan en aktivitet skal utføres (for eksempel å få med seg alt som trengs for en utflukt eller det som trengs på skolen)
42. Har problemer med å utføre flerleddete oppgaver (for eksempel for små barn: å kle på seg alle klær i riktig rekkefølge uten påminnelser, større barn: gjøre leksene selvstendig)

Persepsjon, det vil si hvordan barnet oppfatter eller skaffer seg kunnskap om verden omkring seg og om seg selv i forhold til denne verden:

43. Har problemer med å finne fram (også på kjente steder).
44. Blir usikker ved høydeforskjeller, for eksempel i trapper. Må støtte seg i vegg/rekkverk.
45. Har problemer med å bedømme avstand og størrelser.
46. Har problemer med å forstå hvordan ting skal være (småbarn snur for eksempel klær feil vei, skolebarn forveksler for eksempel bokstaver som b, p, d eller tall som 6, 9).

47. Støter borti andre mennesker i trange rom eller når de møtes.

Barnets evne til å oppfatte **tid**:

48. Usikker i forhold til oppfatning av tid, for eksempel vanskelig med å oppfatte hvor lenge 5 min. eller en time er. Usikker på hvor lenge det er siden noe hendte.
49. Har diffus oppfatning av tid for eksempel omtrent hvor mye klokka er, om det er formiddag eller ettermiddag, om det er tid for å gå til skolen.
50. Spør flere ganger om når bestemte ting skal skje for eksempel hvor lenge det er igjen til han/hun skal dra ut eller skal på skolen.
51. Kan lese klokken mekanisk, men forstår ikke hva tidsangivelsen betyr.

Barnets evne til å **oppfatte sin egen kropp** i forhold til omgivelsene:

52. Bryr seg ikke om hvordan klærne sitter på kroppen, for eksempel retter ikke på strømper eller bukser som glir ned.
53. Reagerer forunderlig lite på smerte, kulde etc.
54. Har usikker kroppsoppfatning (usikker på kroppens størrelse i forhold til omgivelsene, støter mot eller velter ting uten å mene det).
55. Er overfølsom for berøring (irriteres av trange klær, opplever berøring som ubehagelig).
56. Har problemer med å imitere andres bevegelser, for eksempel i sangleker.

Barnets evne til å oppfatte **former** og **figurer**:

57. Mistolker ofte bilder, oppfatter annet innhold enn det som er ment. Kan for eksempel se et bilde av et egg som en blomst.
58. Har problemer med å se forskjell på liknende former, figurer, nedskrevne ord, mønster.
59. Har problemer med å tegne forståelige figurer for eksempel bil, hus etc.
60. Har problemer med å legge puslespill.

Barnets evne til å **huske**:

61. Har problemer med å huske fakta som er nært knyttet til egen person, som sin fødselsdag, hvor han/hun bor (gateadresse, i hvilken by etc).
62. Har problemer med å huske navn på personer i sin omgivelse (for eksempel navn på lærere og klassekamerater).
63. Har problemer med å huske navn på dager, måneder og årstider.
64. Har problemer med å huske ikke-personlige fakta, for eksempel ting som læres på skolen (kjemiske formler, historiske fakta).
65. Har problemer med å huske spesielle hendelser som barnet selv har vært med på, for eksempel hva som har hendt om dagen, hva det har spist etc.
66. Har problemer med å huske hendelser som han/hun har vært med på for en stund siden, hva som hendte på en reise, hva det fikk i julegaver etc.
67. Har problemer med å huske hvor han/hun har lagt fra seg ting.
68. Har problemer med å huske avtaler for eksempel lekser, hvor og når han/hun skal være på et avtalt sted etc.
69. Har problemer med å lære seg utenat, for eksempel ramser, sanger, multiplikasjonstabell.
70. Har problemer med å huske lange instruksjoner.
71. Har problemer med å lære seg nye ferdigheter, prosedyrer eller forløp, for eksempel hvordan man spiller et spesielt spill, leker en bestemt lek.

Barnets evne til å **forstå talespråk**:

72. Har problemer med å forstå forklaringer og instruksjoner.
73. Har problemer med å følge med ved høytlesning.
74. Har problemer med å oppfatte hva andre sier (spør ofte "Hva sa du?", "Hva mener du?").
75. Har problemer med abstrakte begrep som for eksempel "i overimorgen", "i rekkefølge"
76. Mistolker ofte, "hører" feil.

Barnets evne til å **snakke, uttale ord** eller **uttrykke seg**:

77. Er usikker på språklyder og uttaler ofte ord feil.
78. Har problemer med å lære seg navn på farger, mennesker, bokstaver etc.
79. Har problemer med å finne ord eller gjør omskrivninger, sier: ”Den, den, den...!”
80. Bruker ofte feil ord, for eksempel armbøy i stedet for albue, pekere i stedet for visere.
81. Har problemer med å forklare hva han/hun vil.
82. Har problemer med å snakke flytende, uten å stotre.
83. Har problemer med å uttrykke seg i hele setninger, bruke rett setningsbygging, bøye ord rett etc..
84. Har talefeil (for eksempel lesper, problemer med å uttale visse lyder, si ”r”, snakker i nesen/nasalt etc).

Beskriv hva slags talevansker:

85. Har problemer med å uttale vanskelige ord, feks ”elektrisk”, ”kjøleskap”, ”ripsbusker”.
86. Har hes stemme.
87. Stammer.
88. Snakker så fort at det er vanskelig å oppfatte hva han/hun sier.
89. Snakker utydelig.

Beskriv:

Barnets evne til å **bruke språket i samtale og kommunikasjon** med andre:

90. Har problemer med å fortelle om opplevelser eller forklare sammenhenger, for eksempel fortelle hva han/hun har gjort i løpet av dagen, i ferien etc.
91. Har problemer med å holde den røde tråden når han/hun vil fortelle noe.
92. Har problemer med å opprettholde en samtale, klarer ikke reglene for å føre en samtale, dvs veksle mellom å lytte og å prate.

Barnets evne til **innlæring av lesing, regning, skriving:**

(gjelder bare skolebarn)

Spørsmål om barns innlæring kan være vanskelig for foreldre å besvare uten hjelp fra barnets lærer. Forsøk allikevel ufra det du vet eller har fått vite av barnets lærer.

93. Har større problemer med leseinnlæringen enn det man kan forvente med tanke på hvordan barnet lærer på andre områder.
94. Har problemer med å forstå det han/hun leser.
95. Har problemer med å lese i passe tempo ved høytlesning (leser for langsomt, for raskt, får ikke flyt i lesingen).
96. Liker ikke å lese (unngår for eksempel å lese bøker).
97. Gjetter mye når han/hun leser.
98. Har problemer med å stave.
99. Har problemer med å forme bokstaver, skrive pent.
100. Har problemer med å uttrykke seg skriftlig.
101. Har problemer med å lære grunnleggende regneferdigheter (addere, subtrahere, dvs pluss, minus).
102. Har problemer med å forstå uoppstilte regnestykker.
103. Har problemer med å bruke regneregler.
104. Har problemer med å lære seg multiplikasjonstabellen.
105. Har problemer med hoderegning.

Barnets evne til å **lære nye ting** og å **bruke intellektuelle ferdigheter**:
(gjelder også førskolebarn)

106. Har problemer med å oppfatte eller forstå instruksjoner.
107. Har problemer med å forstå eller bruke abstrakte begreper, for eksempel begreper som angir mengde, størrelse, retning.
108. Har problemer med å delta i diskusjoner med kamerater.
109. Har problemer med å tilegne seg fakta eller kunnskap om verden rundt seg.
110. Har særlig gode kunnskaper på et enkelt/enkelte områder.
Gi eksempel:

111. Har god kunstnerisk/praktisk evne (utøve musikk, tegne, male, snekre, konstruere, sy, strikke, etc).

Gi eksempel:

Barnets evne til å **løse** ulike typer **problemer** og barnets **evne til å møte en innlærings situasjon:**

112. Har problemer med å planlegge og organisere innlæring, for eksempel i hvilken rekkefølge deloppgaver skal gjøres, eller hvor lang tid som trengs for å klare oppgavene.
113. Synes det er vanskelig å skifte strategi når det er nødvendig (for eksempel å forsøke å finne en ny løsning når han/hun har kjørt seg fast, eller å forandre arbeidsmetode når oppgavene forandres).
114. Har problemer med å følge voksnes forklaringer eller instruksjoner
115. Har problemer med å løse abstrakte oppgaver (dvs er avhengig av konkrete læremidler som kan sees og berøres).
116. Har problemer med å holde fast ved og fullføre en oppgave, forlater den ofte halvferdig.
117. Er umotivert for skolearbeid eller liknende læresituasjoner.
118. Er langsam/omstendelig i læresituasjonen.
119. Holder altfor høyt tempo, ”slurver i vei”.
120. Kan ikke ta ansvar for sine plikter alene, trenger mye tilsyn.
121. Er uselvstendig, må stadig ha bekreftelse, vil vite om han/hun gjør riktig

Barnets **sosiale kompetanse**, dvs hvordan barnet klarer å delta i ulike sosiale sammenhenger og å klare samspill med andre:

122. Oppfatter ikke hva andre mennesker signaliserer med ansiktsuttrykk, fakter, tonefall eller kroppsspråk.
123. Har problemer med å oppfatte/forstå hvordan andre mennesker har det.
124. Har problemer med å ta hensyn til andre.
125. Har problemer med å uttrykke følelser med ord, som å si at han/hun føler seg ensom, kjeder seg etc.
126. Snakker med monoton/”annerledes” stemme.
127. Har problemer med å uttrykke følelser og reaksjoner med miner, fakter eller kroppsspråk.
128. Virker ”gammelmoldig”, ”veslevoksen”.

129. Har problemer med å oppføre seg slik som jevnaldrende forventer seg.
130. Vet ikke hvordan man skal oppføre seg i ulike sosiale situasjoner, for eksempel når familien besøker venner, ved legebesøk, på kino etc.
131. Oppfattes som annerledes, sær, spesiell av jevnaldrene.
132. "Dummer seg ut" slik at foreldrene synes det er pinlig eller kameratene ler.
133. Virker ofte uten "sunn fornuft".
134. Har dårlig utviklet humoristisk sans.
135. Sier sosialt upassende ting.
136. Har problemer med å oppfatte/følge regler, forskrifter og forbud.
137. Havner lett i krangel med jevnaldrende.
138. Har problemer med å forstå og respektere andres rettigheter for eksempel at mindre barn kan trenge mer hjelp enn større, at foreldrene skal få være i fred når de sier at de vil det etc.
139. Har problemer med gruppeaktiviteter, lagarbeid, lagspill. Setter opp egne regler.
140. Har problemer med å få venner.
141. Omgås sjelden med jevnaldrende barn.
142. Har problemer med å delta i gruppeleker/lagspill.
143. Utelukkes fra andre barns lek.
144. Er ikke interessert i fysisk nærhet som feks klemmer.
145. Har en eller noen få interesser som fyller opp hans/hennes liv og som også påvirker familie og kamerater.
146. Gjentar eller henger seg opp i tilsynelatende meningsløs atferd eller handlinger.
147. Blir veldig forstyrret av små forandringer i daglige rutiner.
148. Har klart avvikende evne til øyekontakt.

Psykiske symptomer hos barnet:

149. Har dårlig selvtillit.
150. Virker ulykkelig, lei seg, deprimert.
151. Klager ofte over å føle seg ensom.
152. Har forsøkt å skade seg selv eller snakker om å gjøre det.
153. Har dårlig appetitt.
154. Uttrykker ofte følelsen av å være verdiløs eller dårligere enn andre barn.
155. Klager ofte på vondt i magen, hodet, pustebesvær eller andre kroppslige symptomer.
156. Virker ansent og urolig eller klager på nervøsitet.
157. Blir veldig urolig eller lei seg når han/hun skal gå hjemmefra, for eksempel til skolen.
158. Sover dårligere enn de fleste jevnaldrende.
159. Har ofte mareritt.
160. Går ofte i søvne eller får nattlige anfall av fortvilelse hvor barnet ikke kan "nås", kan ikke trøstes.
161. Er ofte i dårlig humør.
162. Krangler ofte med voksne.
163. Vil ofte ikke følge voksnes oppfordringer.
164. Erter ofte andre ved bevisst å gjøre ting som virker provoserende.
165. Gir ofte andre skylda for egne feil.
166. Blir lett fornærmet eller støtt av andre.
167. Kommer ofte opp i slagsmål.
168. Plager dyr.
169. Lyver og lurer.
170. Nasker ting hjemme.
171. Ødelegger ofte familiemedlemmers eller andre barns eiendeler.
172. Har gjentatte perioder over noen døgn med uvanlig høyt aktivitetsnivå og stor oppfinnsomhet.
173. Er i gjentatte perioder påtagelig irriterbar.

Handlinger eller **tanker** som barnet **ikke ser ut til å kunne styre**:

174. Gjentar på tvangsmessig måte handlinger, eller har vaner som er meget vanskelig å forandre.

175. Har tvangstanker/fikse ideer.

Beskriv hvordan/hva:

176. Har ufrivillige bevegelser, rykninger eller grimaser i ansiktet.

177. Gjentar meningsløse bevegelser som å riste på hodet, slenge med kroppen, tromme med fingrene.

178. Lager umotiverte lyder som harking, hosting, svelgelyder, bjeff, plutselige skrik etc.

179. Lager mye lyd, for eksempel plystrer, nynner, mumler.

180. Gjentar ord eller stavelser på en meningsløs måte.

181. Bruker "stygge" ord eller banner overdrevet.

Spørreskjemaet har berørt eventuelle vanskeligheter hos ditt barn. Det er også viktig å vite om barnet ditt har noen spesielt sterke sider.

Beskriv gjerne dette:

Kontakt Nasjonalt Kompetansesenter for AD/HD,
Tourettes Syndrom og Narkolepsi for å få tilsendt 5-15 skjema:
www.nasjomp.no, tlf: 23 01 60 30, eller: post@nasjomp.no